

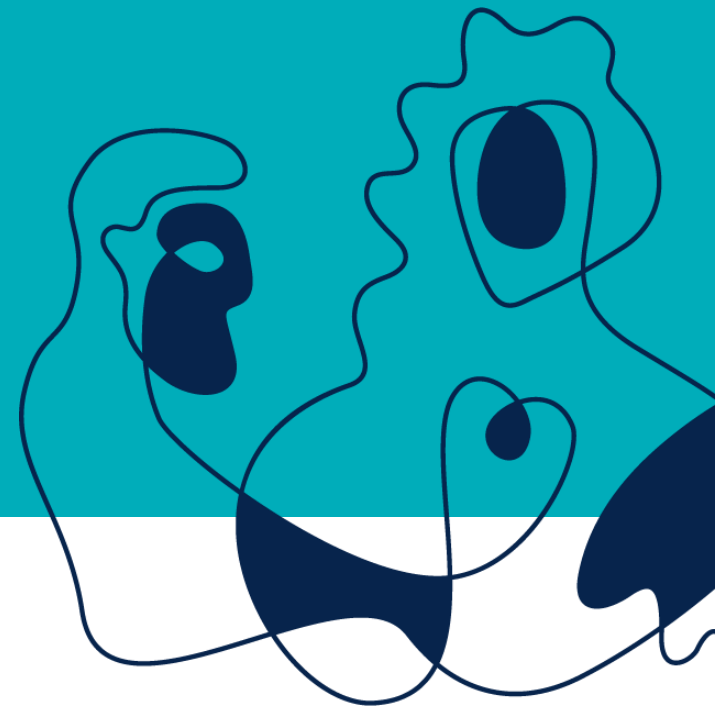
Offentlig helsearbeid - helsetjenestene og den statlige helseforvaltningen i Norge

Statsforvalterens kurs for
leger i spesialisering del 1
(LIS1) høsten 2022

v/ass. fylkeslege Rolf B. Winther

Statsforvalteren i Oslo og Viken

FKM LM-62 lyder:

«Kunne reflektere over egen rolle og ansvar i et helhetlig helsevesen, og balansere rollen som pasientens hjelper med rollen som portvokter og forvalter.»

- kort gjennomgang av helseforvaltningens organisering og rolle overfor helsetjenesten – med vekt på den statlige helseforvaltningen

Helsetjenesten i Norge

Den samlede helsetjenesten i Norge består av to hoveddeler:

Helseforvaltningen (offentlig myndighetsutøvelse)

- de statlige og kommunale organene som styrer og kontrollerer de operative helsetjenestene

Helsetjenestene (tjenesteproduksjonen)

- de operative / utøvende helsetjenestene – offentlige og private

Helsetjenestene (tjenesteproduksjonen)

Helsetjenesten i Norge

Offentlige tjenester

- Kommunale (helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende tjenester, omsorgstjenester)
- Fylkeskommunale (tannhelsetjeneste)
- Statlige (regionale og lokale helseforetak – spesialisthelsetjeneste og sykehus)

Private

- Kommersielle virksomheter og enkeltutøvere
- Ideelle virksomheter / organisasjoner

Helsetjenesten i Norge

Helsetjenestene (tjenesteproduksjonen)

- **Offentlig tjenesteproduksjon**
(eks. sykehus, sykehjem, hjemmesykepleie, kommunefysioterapeuter, fylkestannhelsetjenesten)
- **Offentlig tjenesteproduksjon ved private utøvere**
(eks. sykehus, rehabiliteringssentre, fastleger, legespesialister, fysioterapeuter, kiropraktorer)
- **Privat tjenesteproduksjon**
(eks. sykehus, private yrkesutøvere – leger, tannleger, fysioterapeuter, kiropraktorer, foterapeuter)

Helseforvaltningen (offentlig myndighetsutøvelse)

- Statlig
 - *omtales her*
- Kommunal
 - *omtales i senere forelesning*

Statlig helseforvaltning

Sentralt / nasjonalt

- Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
- Diverse fagdirektorater og andre faglige organer

Regionalt / fylke

- Statsforvalteren

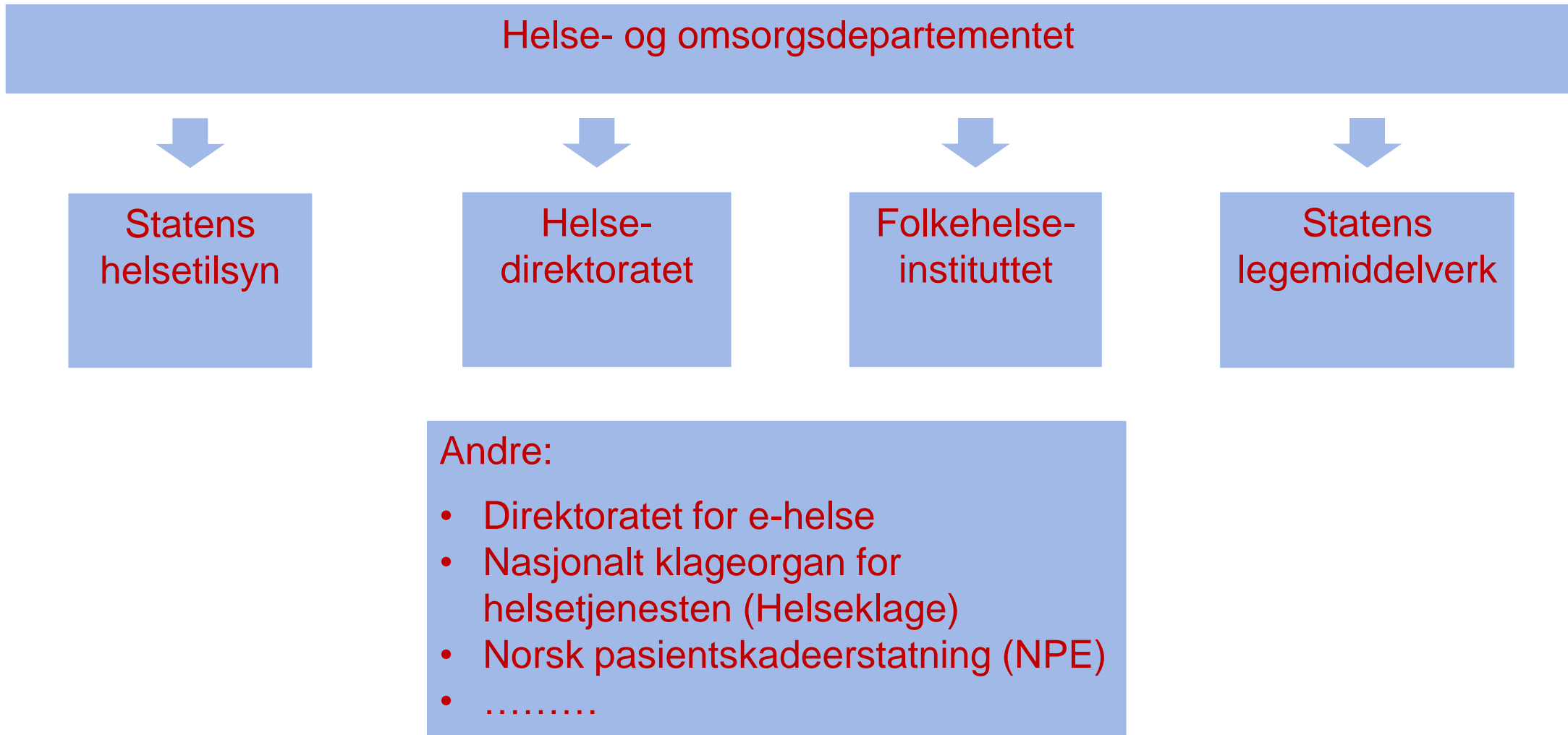
Sentral statlig helseforvaltning (1)

Helse- og omsorgsdepartementet

- Øverste politiske forvaltningsmyndighet for folkehelsearbeidet og helse- og omsorgstjenestene
- Styrer helsesektoren gjennom underordnede fagdirektorater og andre statlige fagorganer

Sentral statlig helseforvaltning (2)

Sentral statlig helseforvaltning (3)

Hesledirektoratet

- Iverksette nasjonal politikk på helseområdet
- Tolke lover og regelverk innenfor helsesektoren
- Utarbeide nasjonale faglige retningslinjer, veiledningsmateriell og kurs
- Forvalte ulike tilskuddsordninger til kommunene
- Helsepersonellforvaltning – utsteder autorisasjoner og lisenser
- Underliggende etat: HELFO
- Nasjonal helseberedskap og kriseledelse av helsesektoren

Oppgavene i det enkelte fylke utøves av Statsforvalteren

Statens helsetilsyn (Helsetilsynet)

- Har overordnet faglig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten i landet
- Kan gi administrative reaksjoner overfor helsepersonell og virksomheter
- Har også tilsyn med barnevern og sosiale tjenester

Tilsynet i det enkelte fylke utøves av Statsforvalteren

Folkehelseinstituttet (FHI)

- Nasjonalt kompetanseorgan på områdene smittevern, miljømedisin, epidemiologi, samt psykisk og fysisk helse
- Gir råd og yter tjenester for å forbedre folkehelsen
- Mottar og registrerer meldinger og varsler etter smittevernloven
- Har beredskap mot akutte hendelser innen særlig smittevern og miljømedisin, og yter faglig støtte overfor kommunene
- Gir faglig støtte til nasjonale helsemyndigheter

Statens legemiddelverk

- Godkjenning av legemidler og overvåkning av bivirkninger
- Forvaltning av regelverk for medisinsk utstyr, inkludert elektromedisinsk utstyr
- Fører tilsyn med produsenter, importører og apotek, samt med blodbanker og medisinsk utstyr
- Informasjon og veiledning til leger, apotek og allmennheten
- Internasjonale oppgaver (europeisk legemiddelsamarbeid)

Statsforvalteren

Statsforvalterembetene

Etablert 1662 som del av statsstyringen

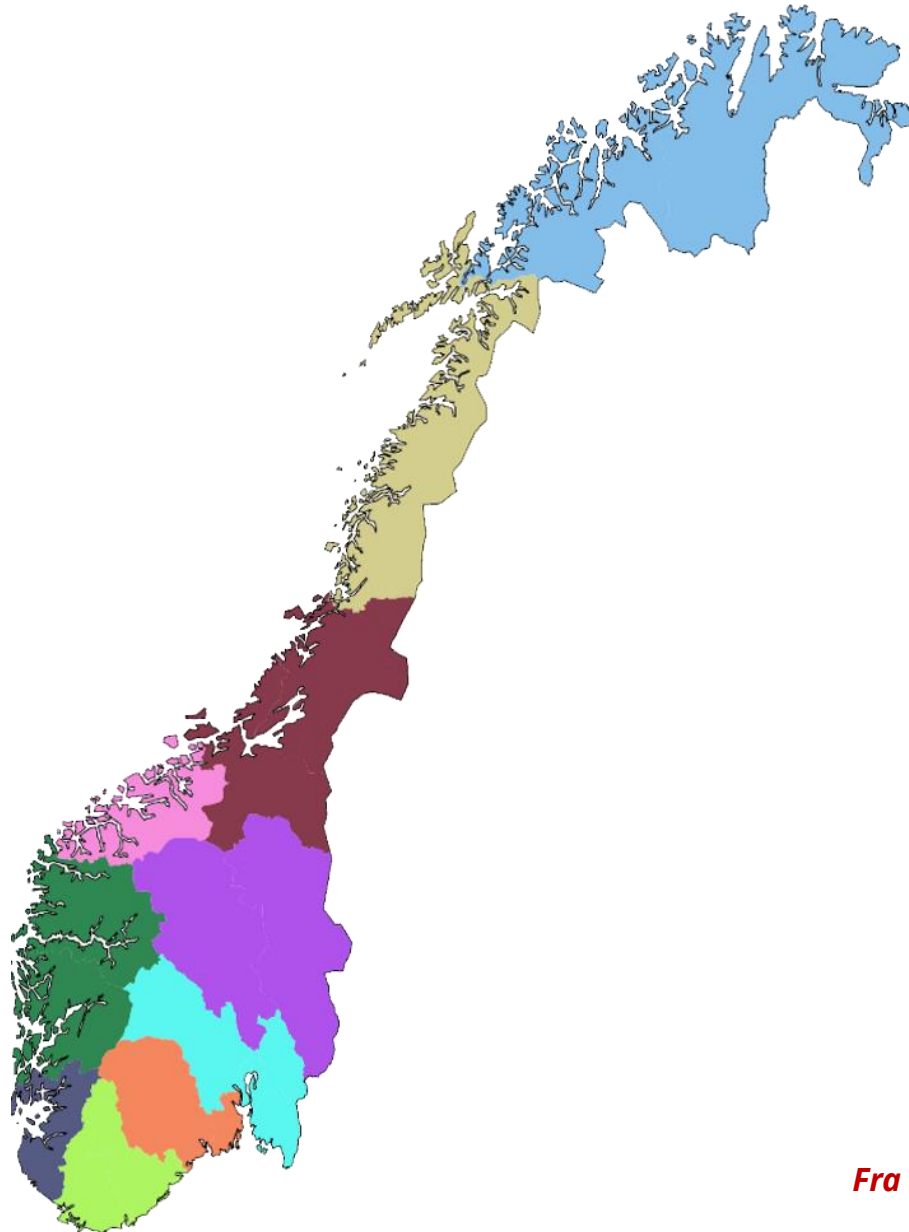
amt og amtmann → *fylke og fylkesmann (1919)*

→ *fylke og statsforvalter (2021)*

- Roller
- Fagområder
- Oppgaver på helseområdet

Solberg-regjeringens strukturreform for statsforvalterembetene og regionreform for fylkene

- Oslo og Viken (*Østfold, Akershus, Buskerud*)
- Innlandet (*Hedmark, Oppland*)
- Vestfold og Telemark (*Vestfold, Telemark*)
- Agder (*Aust-Agder, Vest-Agder*)
- Rogaland
- Vestland (*Hordaland, Sogn og Fjordane*)
- Møre og Romsdal
- Trøndelag (*Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag*)
- Nordland
- Troms og Finnmark (*Troms, Finnmark*)

Fra 18 til 10 statsforvalterembeter og fra 19 til 11 fylker (Oslo er fortsatt et eget fylke)

Statsforvalterens roller

Kongens og regjeringens øverste representant i fylket, og skal

- Følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen
- Utføre ulike forvaltningsoppgaver på vegne av departementer og direktorater
- Være klageorgan for mange kommunale vedtak
- Være tilsynsmyndighet på sentrale velferdsområder som forvaltes av kommunene (helse, sosial, barnevern, skole og barnehage)
- Koordinere beredskapsarbeidet i fylket
- Samordne statlige virksomheter i fylket
- Formidle kommunenes og fylkets behov til sentrale myndigheter

Fagområder for Statsforvalteren

- Helse- og omsorgstjenester
- Sosialtjenester
- Vergemål
- Barnevern
- Utdanning og barnehage
- Kommunal forvaltning innen areal, plan og bygg, kommuneøkonomi mv
- Klima og miljøvern
- Landbruk
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Statsforvalteren i Oslo og Viken - vår organisering

*Statsforvalter i Oslo og Viken
– Valgerd Svarstad Haugland*

- ca. 600 medarbeidere
- 7 fagavdelinger, hvorav Helseavdelingen med ca. 120 medarbeidere og 5 seksjoner (1 seksjon for fellestjenester, 3 kommuneseksjoner og 1 spesialisthelsetjenesteseksjon)
- 3 kontorsteder (Moss, Oslo og Drammen)

Statsforvalterens rolle i helseforvaltningen

Utøve statlig tilsyn, veiledning og styring overfor kommuner og fylke på helse- og omsorgstjenesteområdet

Fylkeslegen versus Statsforvalteren

- *Fylkeslegen og fylkeslegeembetet egen statlig etat 1912-2002*
- *I 2003 ble fylkeslegeembetene underlagt de daværende fylkesmannsembetene som fagavdelinger*

Fylkeslegen er ansvarlig leder for arbeidet med helse- og omsorgssakene hos Statsforvalteren

- fagstab leger, sykepleiere, annet helsepersonell og jurister

Statsforvalterens oppgaver innen ansvarsområdet for Helsedirektoratet

- Bidra til at statlig politikk på helse- og omsorgsområdet iverksettes i fylket
 - *Følge opp statlige handlingsplaner (bl.a. innen folkehelse, psykisk helse, rusområdet, omsorgsfeltet, habilitering og rehabilitering, fastlegeordningen) og andre satsningsområder (bl.a. kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene)*
 - *Informasjons- og opplæringsansvar knyttet til helselovgivningen og implementering av faglige veiledere og retningslinjer*
- Forvaltningsoppgaver, blant annet
 - *Helsekrav førerkort*
 - *LIS1-tjenesten for leger og turnustjenesten for fysioterapeuter*
- Oppfølging av helseberedskapen i kommuner og helseforetak, herunder smittevern

Statsforvalterens oppgaver innen ansvarsområdet for Helsetilsynet

- Føre tilsyn etter helsetilsynsloven med alle helse- og omsorgstjenester i fylket - både offentlige og private, inkludert helseforetakene
 - Behandle klager og bekymringsmeldinger rettet mot helsepersonell og virksomheter som yter helsetjenester (hendelsesbasert tilsyn)
 - Behandle klagesaker etter pasient- og brukerrettighetsloven (rettighetsklager)
 - Gjennomføre planlagte tilsyn med virksomheter

Slutt

Takk for oppmerksomheten!